

The logo for KZPS (Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR) features the letters 'KZPS' in a bold, white, sans-serif font. The letters are set against a background of overlapping circles in shades of brown and orange, which also forms the top border of the page. The 'K' and 'Z' are slightly larger than the 'P' and 'S'.

KZPS

Konfederace zaměstnavatelských
a podnikatelských svazů ČR

PROJEKT POSILOVÁNÍ BIPARTITNÍHO DIALOGU V ODVĚTVÍCH

SITUACE V ODBORNÉM ŠKOLSTVÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

Václavské náměstí 21
113 60 Praha 1

tel.: 222 324 985
fax: 224 109 374

www.kzps.cz
kzps@kzps.cz

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Projekt:

POSILOVÁNÍ BIPARTITNÍHO DIALOGU V ODVĚTVÍCH

Cíl:

Zvýšit adaptabilitu zaměstnanců a konkurenceschopnost podniků. Zmapovat a vyhodnotit sociální odlišnosti a potřeby jednotlivých hospodářských odvětví, porovnat podmínky a najít východiska pro další spolupráci sociálních partnerů.

Metoda:

Workshopy a konference, na kterých budou prezentovány a konfrontovány výsledky dopadových studií. Informace budou dostupné účastníkům projektu i odborné veřejnosti (brožury, sborníky, publikace, webové prostředí).

Bipartitní platformy:

Doprava
Kultura
Obchod
Podpůrný modul
Sociální služby
Stavebnictví I
Stavebnictví II
Školství
Textil, oděv
Těžební průmysl
Zemědělství
Zdravotnictví

Partner projektu:

Českomoravská konfederace odborových svazů

ÚVODNÍ PŘEDSTAVENÍ PROJEKTU

Dovolujeme si Vám tímto předložit manuál, který byl vytvořen v rámci projektu Posilování bipartitního dialogu v odvětvích, OPLZZ/1.01/02.00013, jehož realizátorem je Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a ČMKOS partnerem.

Projekt Bipartitní dialog je zaměřen na posilování sociálního dialogu a budování kapacit sociálních partnerů. ZS ČR a OSPZV-ASO tvoří platformu Zemědělství, která je součástí projektu.

Cílem projektu je: zvýšit adaptabilitu zaměstnanců a konkurenceschopnost podniků na základě rozvoje odvětvového sociálního (bipartitního) dialogu. Zmapovat a vyhodnotit sociální odlišnosti a potřeby jednotlivých hospodářských odvětví, porovnat podmínky a najít východiska pro další spolupráci sociálních partnerů.

BIPARTITNÍ PLATFORMA ZEMĚDĚLSTVÍ

Tento manuál vytvořila v rámci projektu **Bipartitní platforma Zemědělství**.

Sociálními partnery Bipartitní platformy Zemědělství jsou:

- na straně zaměstnavatelů:
Zemědělský svaz České republiky
- na straně zaměstnanců:
Odborový svaz pracovníků zemědělství a výživy – Asociace svobodných odborů ČR.

PŘEDSTAVENÍ PLATFORMY ZEMĚDĚLSTVÍ

Ing. Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR

Zemědělský svaz ČR je nevládním a nepolitickým sdružením právnických a fyzických osob podnikajících v zemědělství, které obhajuje a prosazuje zájmy členů v oblasti produkce, odbytu a zhodnocování zemědělské produkce, usiluje o rozvoj zemědělství a venkova, napomáhá členům v rozvoji jejich podnikatelských aktivit a za tím účelem jim poskytuje služby: poradenský servis a vzdělávání v oblasti hospodářské, ekonomické, obchodní, právní a sociální. ZS ČR je organizací zaměstnavatelů a vykonává všechny funkce s tím spojené včetně práva, účastní se kolektivního vyjednávání a uzavírá smlouvy vyššího stupně. V rámci sociálního partnerství je reprezentantem svých členů při jednáních se všemi státními orgány a institucemi ČR.

Podle základních svazových dokumentů (programové zaměření činnosti a usnesení konference) svaz plní funkce zejména v podnikatelském a producentském směru.

Vedle toho se zabývá zaměstnavatelskou funkcí, podporou družstevního podnikání, vztahy k EU, mezinárodní činností a rozvojem spolupráce se zainteresovanými články agrobiznysu. Zemědělský svaz se orientuje na obhajobu zájmů svých členů, převážně větších zemědělských podniků.

ZS ČR každoročně uzavírá kolektivní smlouvu vyššího stupně s odbory, která je následně rozšiřována na všechny zemědělské podniky v ČR. Snaží v této roli tlumit a zrealizovat požadavky odborů především na nárůst mezd. ZS ČR také napomáhá členům svazu řešit bezpečnost a ochranu zdraví při práci, pracovní režimy a další úkoly vyplývající ze zákoníku práce a dalších právních předpisů.

Odborový svaz pracovníků zemědělství a výživy – Asociace svobodných odborů ČR (OSPZV-ASO ČR) je v duchu stanov, přijatých na 6. sjezdu OSPZV-ASO ČR, konaném v roce 2009, dobrovolným, otevřeným, nezávislým a nestraničným občanským sdružením, které působí na celém území ČR. Je také jediným odborovým uskupením v rámci působnosti v sektoru zemědělství.

OSPZV-ASO ČR vznikl již v roce 1990 a patřil vždy k největším odborovým svazům v ČR. V jeho členské základně cca 60 % tvoří zaměstnanci působící v odvětví zemědělství, i když jejich počet postupně klesá, tak jak se postupně snižuje celkový počet zaměstnanců v tomto rezortu. V současné době má OSPZV-ASO ČR cca 40 tisíc členů.

K základním programovým cílům OSPZV-ASO ČR patří především obhajoba práv a oprávněných sociálních zájmů jeho členů, zejména prostřednictvím tripartitních i bipartitních jednání, kolektivního vyjednávání včetně poskytování právního poradenství a pomoci. K prioritám odborového svazu patří také ochrana a kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, prováděná přímo u zaměstnavatelů prostřednictvím 12 svazových inspektorů BOZP.

Kromě podnikových kolektivních smluv, uzavíraných s jednotlivými zaměstnavateli za pomoci oblastních

pracovníků odborového svazu, OSPZV-ASO ČR dojednává pravidelně několik kolektivních smluv vyššího stupně, z nichž nejvýznamnější je každoroční KSVS uzavíraná s nejdůležitějšími sociálními partnery, tj. se Zemědělským svazem ČR a Českomoravským svazem zemědělských podnikatelů.

OSPZV-ASO ČR je od roku 1995 členem druhé největší odborové centrály v ČR – Asociace svobodných odborů (ASO), a to jako její zakládající člen. OSPZV-ASO ČR také zastupuje ASO v Radě hospodářské a sociální dohody ČR, v některých krajských RHSD, v pracovních týmech RHSD ČR a zajišťuje oponenturu návrhů právních norem.

V rámci mezinárodní činnosti je OSPZV-ASO ČR členem Evropské federace odborových svazů v potravinářství, zemědělství a cestovním ruchu (EFFAT), a to od jejího založení.

PŘEDSEDOU OSPZV-ASO ČR JE OD R. 1993 DO SOUČASNOSTI BOHUMÍR DUFEK.

Současně vykonává po celou dobu existence Asociace samostatných odborů funkci jejího předsedy. Je také stálým členem Pléna Rady hospodářské a sociální dohody ČR a členem Předsednictva RHSD. V rámci členství OSPZV-ASO ČR v EFFAT zastává funkci viceprezidenta EFFAT a člena předsednictva a výkonného výboru EFFAT.

VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLSTVÍ ČR 2008–2010

(STRUČNÝ PŘEHLED)

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ ŠKOLSTVÍ V RESORTU ZEMĚDĚLSTVÍ

(STRUČNÝ PŘEHLED)

K PROJEKTU: BIPARTITNÍ DIALOG

ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Česká republika je malá vyspělá země s mimořádně dlouhou tradicí vzdělanosti nejširších vrstev obyvatelstva, v r. 2004 se stala členem Evropské unie.

Veřejná správa je zajišťována **státní správou a samosprávou**. rgány státní správy jsou jednotlivá ministerstva, v oblasti školství je to Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. **Územní samospráva** má dva stupně: **obce**, základní územní samosprávné celky a **vyšší územní samosprávné celky** – kraje je jich 14.

Demografický vývoj se dlouhodobě vyznačuje velkými rozdíly. Od roku 2004 má mírně stoupající tendenci. Obyvatelstvo je jazykově homogenní, menšiny nepočtené. Vyučovacím jazykem je čeština. Žákům příslušejícím k národnostním menšinám se zabezpečuje právo na vzdělání v jejich mateřském jazyce. Školy pro národnostní menšiny mohou existovat do úrovně středních škol. Významnou menšinou jsou Romové. Oficiální údaj o počtu Romů ze sčítání lidu v r. 2001 (11 746 osob) je proti předchozímu sčítání třetinový, kvalifikovaný odhad činí 220 tis. osob.

Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod zaručuje právo na vzdělání, a to „na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách“. Další deklarované základní povinnosti, povinná školní docházka a práva na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu řeší zákonné úpravy.

Nový školský zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělá-

vání stanoví zásady a cíle vzdělávání, dvoustupňový systém tvorby vzdělávacích programů (dokumentů), jimiž se má cílů dosahovat, a výchovně-vzdělávací soustavu, která je má realizovat kterou tvoří školy, které uskutečňují vzdělávání na základě centrálně formulovaných rámcových vzdělávacích programů a vyšší odborné školy. Zákon upravuje dlouhodobé záměry, stanovující strategii rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy na národní i regionální úrovni. Stanoví délku a způsob plnění povinné školní docházky. Zákon upravuje právní postavení škol veřejných i soukromých, jejich zřizování (popř. zrušování), registraci, financování, postavení a kompetence ředitele a kompetence jednotlivých správních úrovní, tj. obcí, krajů a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, popř. dalších ministerstev.

Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, upravuje) předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich další vzdělávání a kariérní systém.

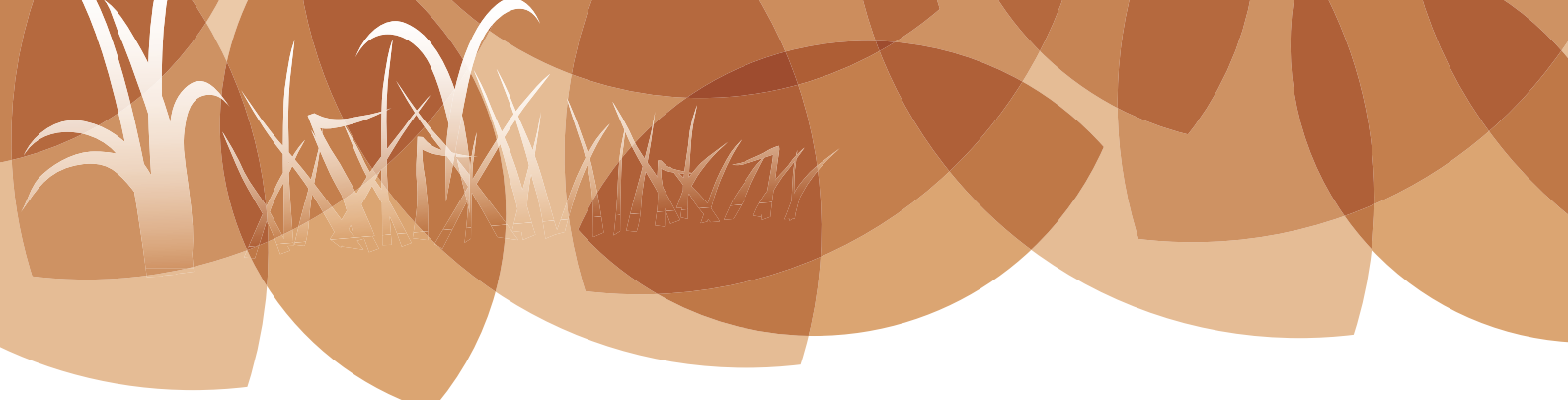
Zákon o vysokých školách č. 111/1998 Sb., mnohokrát novelizovaný umožnil rozvoj neuniverzitního a soukromého sektoru v oblasti vysokého školství. Změnil právní postavení vysokých škol, které už nejsou institucemi státními, ale veřejnoprávními a disponují vlastním majetkem a širokou autonomií.

Zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání umožňuje dospělým získat doklad o kvalifikaci dosažené prostřednictvím praxe a kursů, aniž by museli chodit do školy.

POČÁTEČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÁ PŘÍPRAVA

Mateřská škola poskytuje předškolní vzdělávání dětem ve věku 3–5 let. Vzdělávání není povinné. Dětem do 3 let jsou určeny jesle, které však nejsou součástí školské soustavy, nýbrž jsou v kompetenci Ministerstva zdravotnictví.

Povinná školní docházka je devítiletá od 6 do 15 let věku. Žáci ji uskutečňují společně v základních školách organizovaných do dvou stupňů 5+4. Počínaje druhým stupněm však existují možnosti pokračovat v povinném vzdělávání v gymnáziích po 5 ročníku v osmiletém, po 7. ročníku v šestiletém, popř. v konzervatořích.

Po splnění povinné školní docházky pokračuje 96 % populace v nepovinném vyšším vzdělávání, a ve všeobecném v gymnáziích (20 %), nebo v odborném ve středních školách a ve čtyřletých oborech ukončených maturitní zkouškou (48 %), ve dvou- až tříletých oborů s výučním listem, a v některých dalších oborech (28 %), popř. v konzervatořích.

Absolventi vzdělání v oborech s výučním listem, mohou pokračovat nástavbovým studiem, které je ukončeno maturitní zkouškou. Absolventi se vzděláním ukončeným maturitní zkouškou (72 %), mohou pokračovat na vyšších odborných školách, nebo na vysokých školách (60 % v roce 2008).

Soukromé a církevní školy ve šk. roce 2008/09: v mateřských školách 1,5 % žáků, v základních školách 1,3 % žáků, středních školách 15,6 % žáků, vyšších odborných školách 34,8 % studentů a vysokých školách 13,7 % studentů.

ROZDĚLENÍ PRAVOMOCÍ

Státní správu ve školství vykonávají ředitelé škol a školských zařízení, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady, Česká školní inspekce, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. V případě vysokých škol je správním orgánem Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; kromě oblastí uvedených v názvu je v jeho kompetenci i oblast vědy.

Samosprávu ve školství vykonávají školské rady, obce a kraje. Vysoké školy jsou samosprávné instituce.

ÚSTŘEDNÍ ÚROVEŇ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy řídí výkon státní správy ve školství, připravuje pro ně legislativní normy a odpovídá za koncepci, stav a rozvoj vzdělávací soustavy jako celku. Ministerstvo připravuje legislativní normy pro výkonné i operativní činnosti.

Ministerstvo určuje centrální vzdělávací politiku a celkovou strategii, zpracovává a zveřejňuje dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy, který

předkládá ke schválení vládě. Metodicky řídí a koordinuje tvorbu dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy na úrovni krajů. Dlouhodobé záměry se zpracovávají a vyhodnocují jednou za čtyři roky.

Ministerstvo každoročně předkládá vládě výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy. Vychází přitom z výročních zpráv, které zpracovávají kraje a Česká školní inspekce, a z dalších podkladů. Určuje obsah vzdělávání.

Zákonem předpokládaný Národní program vzdělávání projednaný vládou a schvalovaný oběma komorami Parlamentu nebyl dosud zpracován.

Pro každou vzdělávací úroveň, pro jednotlivé obory, pro jazykové a základní umělecké vzdělávání vydává ministerstvo rámcové vzdělávací programy, které jsou závazným základem pro tvorbu školních vzdělávacích programů.

V oblasti pracovněprávní ministerstvo:

- určuje míru vyučovací povinnosti učitelů na jednotlivých druhích škol
- určuje předpoklady pro odbornou a pedagogickou způsobilost pedagogických pracovníků, které jsou pak publikovány formou zákona
- stanovuje formou vyhlášky zásady pro sestavování konkursních komisí na vybrané funkce ve školství
- jmenuje a odvolává ředitele institucí, které přímo zřizuje, a ústředního školního inspektora.

MŠMT pozbylo většiny svých zřizovatelských kompetencí. Nadále je zřizovatelem jen několika desítek školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, ve zvláště stanovených případech může být zřizovatelem některých škol a několika přímo řízených organizací. Vede rejstřík škol a školských zařízení všech zřizovatelů. Zápisem do něho vzniká škole právo poskytovat vzdělávání ve stanoveném oboru, formě a rozsahu a nárok na finanční prostředky z příslušných veřejných rozpočtů maximálně v rozsahu daném zápisem.

Ve vysokém školství ministerstvo zpracovává a každoročně aktualizuje dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké činnosti pro oblast vysokých škol a projednává a vyhodnocuje dlouhodobé

záměry jednotlivých veřejných vysokých škol a jejich aktualizaci. Rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu a kontroluje jejich využití.

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Kraje získaly a plně uplatňují kompetence ve školství od 1. 1. 2003. Zastupitelstvo kraje volené občany kraje zřizuje výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost. Správu školství zajišťuje příslušný odbor krajského úřadu. Krajský úřad zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji. Vychází z analýzy dosavadního vývoje vzdělávání, z demografických předpokladů, z vývoje trhu práce a z hospodářských cílů na svém území. Stanoví strukturu vzdělávací nabídky, strukturu oborů a jejich kapacitu, a návrh na financování. Část dlouhodobého záměru týkající se škol zřizovaných krajem, předkládá rada kraje zastupitelstvu kraje ke schválení. Periodicita dlouhodobého záměru je čtyřletá.

Krajský úřad každoročně zpracovává výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji. Kraje jsou zřizovateli vyšších odborných škol, středních škol a dále škol a školských zařízení pro žáky s postižením včetně mateřských a základních škol, středních škol s vyučovacím jazykem národnostní menšiny, jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky, základních uměleckých škol a školských zařízení sloužících uvedeným školám včetně zařízení pro zájmové vzdělávání a dalších institucí. Vliv na vysoké školy se uplatňuje prostřednictvím regionálních zástupců ve správních radách vysokých škol.

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Obce jsou důležitou složkou veřejné správy. Státní správu ve školství obce nevykonávají vůbec. V rámci samosprávy jsou odpovědné za zajištění podmínek pro povinnou školní docházku a pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Obce nebo svazky obcí zřizují a po ekonomické stránce spravují mateřské školy a základní školy, zařízení školního stravování, též základní umělecké školy a školská zařízení pro mimoškolní činnost. Zajišťují, aby bylo poskytováno školní stravování a zabezpečena péče o žáky mimo vyučovací dobu. Česká republika má

vysoký počet obcí, některé jsou velmi malé a proto byl ustaven řídicí mezičlánek, jímž jsou obce s rozšířenou působností, které plní funkce v rámci státní správy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi, především v oblasti financování.

AUTONOMIE ŠKOL

Všechny školy získaly ze zákona právní subjektivitu, a tím i vyšší stupeň autonomie. Ředitelé škol jsou jmenováni zřizovatelem obcí, krajem nebo ministerstvem, na základě konkursního řízení. Mohou být odvoláni pouze ze zákonem stanovených důvodů.

Ředitelé mají plnou odpovědnost za kvalitu a efektivitu vzdělávacího procesu včetně tvorby vzdělávacích programů školy a volby učebnic, za hospodaření školy, za přijímání a propouštění pedagogických pracovníků a za vztahy se zřizovatelem a veřejností. Minimální velikost škol a tříd jsou předepsány, výjimky povoluje zřizovatel za podmínky, že zvýšené náklady sám uhradí. Zřizovatel školy zřizuje školskou radu, která umožní rodičům, zletilým žákům, zřizovateli, zaměstnancům a dalším zainteresovaným podílet se na správě školy.

Veřejné vysoké školy mají autonomii ve všech oblastech řízení. Samosprávná působnost zahrnuje vnitřní organizaci institucí, především ustavování samosprávných akademických orgánů, obsah i organizaci studia, pracovněprávní vztahy i hospodaření. Vykonává ji akademický senát, zastupitelský orgán, v němž je nejméně třetina a nejvýše polovina studentů, rektor, vědecká rada a disciplinární komise. Správní rada dbá na uplatňování veřejného zájmu v činnosti školy a na řádné hospodaření s majetkem. Samosprávné orgány mají i na fakulty, ty však nejsou právními osobami. Vysoké školy mají orgán reprezentace, složený z delegovaných členů akademických obcí, jímž je Rada vysokých škol.

Státní vysoké školy, jimiž jsou Univerzita obrany a Policejní akademie ČR, jsou zřizovány příslušnými ministerstvy. Jejich autonomie je omezená: nemají ustavenou správní radu, nemají autonomii v oblasti mezd, jejich rozpočet je napojen na rozpočet příslušného ministerstva. Univerzita obrany nemá právní subjektivitu.

PORADNÍ A POMOCNÉ ORGÁNY

Poradním orgánem na národní úrovni je tripartitní **Rada hospodářské a sociální dohody**, vláda – zaměstnavatelé – odbory. V oblasti vědy a výzkumu je poradním orgánem Rada pro výzkum, vývoj a inovace, jejímž místopředsedou je ministr školství.

Při rozhodování o rozvoji vzdělávání, při uznávání vzdělávacích institucí, při řešení ekonomických otázek pomáhají různé orgány. Jsou to instituce přímo zřízené ministerstvem za účelem zpracování statistických dat, zpracovávání vzdělávacích programů, tvorbu hodnotících nástrojů, nebo účelově sestavené poradní orgány.

FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ

Výdaje na vzdělávání v České republice plynou v rozhodující míře z veřejných zdrojů. Převážná část prostředků státního rozpočtu je poskytována prostřednictvím kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Systém financování je postaven na metodě výpočtu dle počtu žáků jednotlivých škol, jíž se rozděluje většina prostředků rozpočtové kapitoly školství. Další prostředky poskytují kraje a obce, a to ze svých rozpočtů. Jejich příjmy pocházejí z daní vybíraných většinou centrálně; stanoveným procentem jsou pak přidělovány krajům a obcím.

Ministerstvo a financování školství:

- stanovuje základní principy financování škol a školských zařízení
- předkládá podklady pro sestavení návrhu státního rozpočtu
- stanoví závazné zásady pro přidělování prostředků
- přiděluje prostředky školám a školským zařízením, které zřizuje samo nebo které zřizuje církev, přiděluje prostřednictvím krajů finanční prostředky institucím, které zřizují kraje a jiní zřizovatelé
- přiděluje finanční prostředky nad stanovený rozsah školám a školským zařízením všech zřizovatelů, pokud v nich probíhají pokusné či rozvojové programy vyhlášené ministerstvem
- přiděluje finanční prostředky veřejným a soukromým vysokým školám, kontroluje využití přidělených prostředků.

FINANCOVÁNÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZŘIZOVANÝCH KRAJI A OBCEMI

Finanční prostředky na přímé vzdělávací výdaje, tj. na platy učitelů a ostatních pracovníků a na učební pomůcky, hradí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Tyto prostředky jsou rozdělovány prostřednictvím rozpočtů krajů, a to na základě počtu žáků a stanovených jednotkových výdajů – normativů. Republikové normativy jsou stanoveny pro 4 vzdělávací úrovně: 3–5, 6–15, 16–18 a 19–21 let. Pátý normativ je stanoven pro děti/žáky umístěné v zařízeních ústavní výchovy.

Krajský úřad stanoví krajské normativy přímých vzdělávacích výdajů na jednotku výkonu, tj. na žáka v daném druhu školy a v příslušném vzdělávacím programu. Krajské normativy zahrnují i zvýšené výdaje spojené s výukou osob se speciálními vzdělávacími potřebami. Krajský úřad přiděluje objem prostředků školám a školským zařízením, které zřizuje, a základním školám a mateřským školám, které zřizují obce.

Kapitálové výdaje škol a školských zařízení a provozní výdaje, které nejsou přímými vzdělávacími výdaji, hradí jejich zřizovatelé. Všechny školy mohou z vlastní iniciativy využívat i další finanční zdroje, např. od sponzorů, od budoucích zaměstnavatelů prostředky z pronájmu místností či sportovišť atd.

FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH A STÁTNÍCH VYSOKÝCH ŠKOL

Veřejné vysoké školy hospodaří s vlastním majetkem. Jejich činnost je z rozhodující části financována státem přímo. Objem prostředků je každoročně stanovován zákonem o státním rozpočtu. Poměr běžných a kapitálových výdajů je zhruba 80:20. Vzdělávání je z 80 % financováno prostřednictvím jednotkových nákladů – normativů – stanovených na studenta a od r. 2005 též na absolventa. Studijní programy jsou podle finanční náročnosti poskytované přípravy rozděleny do sedmi skupin oborů s koeficienty náročnosti od 1 do 5,9.

Do počtu financovaných studentů se započítávají pouze studenti, kteří nepřekročili stanovenou délku studia o více než rok. Nárůst nově přijímaných musí respektovat

výsledky dohodovacích řízení jednotlivých vysokých škol s ministerstvem; pokud vysoká škola dohodnuté limity překročí, započtou se pouze limity. Další prostředky poskytuje stát na investice, které jsou posuzovány individuálně na základě žádostí vysokých škol. Podle uvedených pravidel dostávají vysoké školy přes 80 % všech neinvestičních prostředků. Podle zvláštních pravidel dále dostávají prostředky na výzkum a vývoj a prostředky na stravování a ubytování studentů. Vlastní příjmy vysokých škol, které činí zhruba 25 % veškerých příjmů veřejných vysokých škol, pocházejí z hospodaření s majetkem, z vlastní vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové a inovační činnosti a z poplatků. Platí se za přijímací řízení, za studium delší než je standardní doba prodloužená o jeden rok, za studium v druhém studijním programu a za studium v cizím jazyce. Vysoké školy mají dále příjmy z programů celoživotního vzdělávání, které nejsou studiem ve smyslu vysokoškolského zákona.

Státní vysoké školy jsou financovány svými zřizovateli, tj. Univerzita obrany Ministerstvem obrany a Policejní akademie ČR Ministerstvem vnitra.

FINANCOVÁNÍ SOUKROMÝCH ŠKOL

Soukromé školy dostávají státní dotace na neinvestiční výdaje z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím krajských úřadů. Výdaje na investice jsou kryty ze školného a z jiných soukromých zdrojů. Z celkového objemu převažují prostředky ze státního rozpočtu. Školy dostávají buď dotaci základní, jež je určitým procentem průměrných finančních výdajů analogické instituce veřejné a je poskytována každé instituci zařazené do sítě, která o dotaci požádá, popř. dotaci zvýšenou. Základní i zvýšené procento dotace je stanoveno zákonem. Základní dotace se pohybují od 80 % pro speciální školy přes 60 % pro mateřské školy, základní

školy, střední školy a vyšší odborné školy. Církevní školy a školská zařízení dostávají státní dotace na neinvestiční výdaje podle stejných normativů jako školy soukromé, a to přímo z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Soukromé a církevní školy mohou vyžadovat školné, církevní školy je zpravidla nevyžadují. Výše školného není nikterak regulována.

Soukromé vysoké školy vznikaly po r. 1998 takovým tempem, že dnes svým počtem převyšují počet vysokých veřejných škol. O státní dotaci mohou žádat jen v případě, že působí jako obecně prospěšné společnosti a na uskutečňování studijních programů ve veřejném zájmu.

ZAJIŠŤOVÁNÍ KVALITY VÝUKY

Hodnocení jednotlivých škol a školských zařízení provádí Česká školní inspekce jako orgán státní správy ve školství podřízený ministerstvu školství. Výstupem inspekční činnosti jsou inspekční nebo tematické zprávy, protokoly o kontrole, a dále výroční zpráva, která obsahuje souhrnné hodnocení výchovně-vzdělávací soustavy.

Učitele hodnotí ředitel, ředitele hodnotí zřizovatel. Ředitel zpracovává nejméně jednou za dva roky vlastní hodnocení školy jako podklad pro hodnocení Českou školní inspekcí a pro zpracování výroční zprávy.

Hodnocení soukromých a církevních škol provádí Česká školní inspekce analogicky jako hodnocení škol veřejných.

Akreditační komise MŠMT hodnotí činnost vysokých škol a kvalitu akreditovaných činností a zveřejňuje výsledky hodnocení. Zjistí-li Akreditační komise nedostatky doporučí vysoké škole, aby zjedнала nápravu.

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání v mateřské škole je určeno dětem ve věku od 3 do 6 let, účastní se ho ale i děti starší s odkladem povinné školní docházky, výjimečně děti mladší. Docházka není povinná. Obec je povinna zajistit dítěti, které má v místě obce trvalé bydliště, rok před zahájením

povinné školní docházky umístění v mateřské škole. Školy a třídy jsou koedukované. Ve školním roce 2008/09 bylo v 4 809 mateřských školách 301,6 tisíc dětí. Na jednu třídu připadalo v průměru 23,1 dětí.

Vzdělávání v mateřské škole se řídí školským zákonem a vyhláškou o předškolním vzdělávání. Mateřské školy jsou zpravidla samostatné právní subjekty, zřizují je obvykle obce nebo svazky obcí. Financování mateřských škol zajišťuje zřizovatel s výjimkou nákladů na mzdy a pomůcky hrazených ze státního rozpočtu.

Školy mohou od rodičů vybírat příspěvek na částečnou úhradu až do výše 50 % neinvestičních nákladů

ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní vzdělávání zahrnuje primární a nižší sekundární vzdělávání. V základním vzdělávání žáci plní povinnou školní docházku.

Organizaci základního vzdělávání, počty žáků ve školách a třídách, podmínky pro poskytování učebnic a školních potřeb upravuje vyhláška ministerstva školství.

Délka povinné školní docházky i základního vzdělávání je 9 let. Základní škola má dva stupně: první stupeň tvoří 1.–5. ročník a druhý stupeň 6.–9. ročník.

V září 1998 bylo jako experiment schváleno domácí vyučování. V roce 2008/09 se v rodinách vzdělávalo 433 žáků. Školy i třídy jsou koedukované.

Od roku 1990 jsou základní školy zřizovány převážně obcemi. Základní škola může být spojena se školou mateřskou.

Pokud byl v obci zřízen výbor pro národnostní menšiny, zřizuje se třída nebo škola se vzděláváním v jazyce národnostní menšiny.

VYŠŠÍ SEKUNDÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vyšší sekundární vzdělávání se uskutečňuje na středních školách, z nichž část poskytuje všeobecné vzdělávání a část vzdělávání odborné profesní. Většina žáků se připravuje ve všeobecných či profesně zaměřených čtyřletých maturitních oborech, které umožňují vstup na vyšší odborné a vysoké školy. Část žáků se vzdělává v učebních oborech a malý

vynaložených na jedno dítě. Poslední předškolní rok je ve veřejných a státních školách bezplatný. Rodiče dále přispívají na stravování, které je subvencováno.

Institucí pro péči o děti mladší 3let jsou jesle, jejichž zřizovateli jsou velké obce, které také zajišťují jejich financování. Tato péče spadá do působnosti Ministerstva zdravotnictví.

Vzdělávání ve veřejných a státních základních školách je bezplatné.

Žákům plnícím povinnou školní docházku se bezplatně poskytují učebnice a učební texty, které jsou schváleny ministerstvem školství. Žáci prvních ročníků a přípravných tříd je nevracejí a kromě nich dostávají ve stanoveném rozsahu i základní školní potřeby.

Rodiče přispívají finančně:

- v rámci výuky na osobní školní potřeby žáka, na některé další učební materiály, na kurzy konané mimo areál školy (plavání, bruslení, lyžování), na školu v přírodě
- mimo rámec výuky na stravování, na částečnou úhradu školní družiny či školního klubu (tj. školská zařízení pro zájmové vzdělávání) a na kurzy zájmových aktivit.

V České republice bylo v roce 2009/2009 4133 základních škol. Celkem se na prvním a druhém stupni vzdělávalo 816 tisíc žáků. Na jednu třídu připadá v průměru 19,2 žáků.

počet žáků v jednoduchých oborech středního vzdělání, z nichž část je určena žákům s těžším mentálním postižením. Menšinovým druhem škol jsou konzervatoře, které poskytují umělecké vzdělávání. Absolventi získávají především vyšší odborné vzdělání, ale mohou složit i maturitní zkoušku, a dosáhnout tak středního vzdělání s maturitní zkouškou.

VZDĚLÁVÁNÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Střední školství zajišťuje vzdělávání a praktickou odbornou přípravu pro 96 % celé populace po ukončení povinné školní docházky, před nástupem do zaměstnání nebo před vstupem na vysokou školu. Střední školy navštěvují žáci ve věkovém rozmezí od 15 do 18 let. Počáteční věková hranice je ukončení povinné školní docházky. Vzdělávání žáků skupiny 15–18 let není povinné. Ve školním roce 2008/09 se vzdělávalo na středních školách 96 % této populace. Na 1069 středních školách studovalo v roce 2008/09 v denním studiu 507 tisíc žáků (bez žáků nástavbového studia). Průměr na jednu třídu činil 24,4 žáků. V této kategorii vzdělávání se nerozlišuje všeobecné tzv. úplné střední a úplné střední odborné vzdělání, ale oba typy jsou označovány jako střední vzdělání s maturitní zkouškou.

STRUKTURA ZEMĚDĚLSKÉHO ODBORNÉHO ŠKOLSTVÍ A KOMPETENCE ABSOLVENTA

Zákon č. 561/2004 Sb. v platném znění v §7 odst. 3 přesně vymezuje druhy škol v ČR.

Střední odborné vzdělání:

- střední odborné vzdělání se závěrečnou zkouškou a výučním listem
- střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou
- střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a výučním listem
- střední odborné vzdělání bez výučního listu i maturitní zkoušky

Před rokem 1989: maturitní obory 40 %, nematuritní obory 60 % středoškolské populace.

V roce 1997: maturitní obory 60 %, nematuritní obory 40 % středoškolské populace.

Z celkového středního vzdělání představuje střední odborné vzdělání 81 % středoškolské populace

STŘEDNÍ ŠKOLY V ODVĚTVĚ ZEMĚDĚLSTVÍ

- a) Střední odborná škola – 4leté studium s maturitní zkouškou opravňuje absolventa ucházet se o studium

na VŠ, dává absolventovi kvalifikaci k výkonu středních technických a ekonomických funkcí.

- b) Střední odborné učiliště – 2leté a 3leté učební obory se závěrečnou zkouškou a výučním listem kvalifikuje absolventa k dělnickým povoláním v oboru.
- c) Střední odborné učiliště – 4letý obor s maturitní zkouškou kvalifikuje absolventa pro náročné dělnické profese, provozní funkce a dává možnost přihlášky ke studiu na VŠ.
- d) Střední odborné učiliště – roční a dvouleté učební programy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky speciálních škol.
- e) Vyšší odborná škola – poskytuje vyšší odborné vzdělání ukončené absolutoriem.

V roce 1998 takzvaná Bílá kniha – „Národní program rozvoje vzdělávání v České republice“. Navrhuje způsob začlenění klíčových kompetencí do RVP. V roce 2006 v Evropském referenčním rámci, jako doporučení EK jsou stanoveny klíčové kompetence, které jsou v současné době uplatňovány při tvorbě RVP a rozpracovány ve ŠVP.

ABSOLVENT

- musí být schopen efektivně se učit, musí umět vyhledávat a používat informace, pořizovat poznámky a přijímat hodnocení od jiných
- musí umět samostatně řešit pracovní i mimopracovní problémy, navrhnout způsob řešení a vyhodnotit výsledek
- neustále musí zlepšovat jazykové znalosti pro dosažení základní komunikace v cizím jazyce
- musí se umět adaptovat na měnící se životní a pracovní podmínky a být připraven na neodkladné řešení vzniklé situace
- musí umět uznávat hodnoty a postoje v prostředí, v němž žije, chovat se v souladu s morálkou a zásadami demokracie a s tolerancí přistupovat k identitě druhých a uvědomovat si odpovědnost za život svůj i spoluodpovědnost za život a zdraví ostatních
- mít přehled o uplatnění na trhu práce a představu o platových a pracovních podmínkách, znát povinnosti a práva svoje i zaměstnavatele, mít přehled o základech podnikání a umět vyhledat potřebné informace

- musí být schopen využívat základní matematické dovednosti, ovládat čtení grafických podkladů a informací a uplatnit matematické postupy při řešení praktických úkolů
- musí umět pracovat s osobním počítačem s běžným programovým vybavením, zvládnout internet a elektronickou poštu.

ODBORNÉ ŠKOLSTVÍ SE ZAMĚŘENÍM NA POTŘEBY ODVĚTVY ZEMĚDĚLSTVÍ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR je garantem státní soustavy vzdělávání, školské legislativy, vede rejstřík škol, zajišťuje rozpočet vzdělávací a výzkumné soustavy státu. Vydává metodické návody pro školství a ÚSC a zajišťuje organizačně vzdělávací programy a opatření financované z evropských fondů. Zpracovává právní předpisy pro školství, vypracovává koncepce jednotlivých stupňů vzdělání, organizuje a zajišťuje další vzdělávání pedagogů a uděluje akreditace k DVPP. Certifikuje učebnice a vydává vzory platných formulářů a tiskopisů.

Ministerstvo zemědělství stanovuje resortní kvalifikační standardy, řídí odborné vzdělávání pracovníků státní správy v právních normách a příslušné legislativy EU. Odpovídá za realizaci „Strategie celoživotního učení“, je gestorem podpor v oblasti odborného vzdělávání a je správním orgánem pro ověřování výsledků dalšího vzdělávání v resortních činnostech. Vydává osvědčení o uznání kvalifikace, uděluje autorizaci vzdělávacím subjektům a úzce spolupracuje při tvorbě národní soustavy povolání a národní soustavy kvalifikací v oblasti zemědělství,

TERCIÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Terciární vzdělávání poskytují vysoké školy, mohou být univerzitní i neuniverzitní. Novou součástí terciárního vzdělávání jsou vyšší odborné školy, které poskytují prakticky zaměřené vyšší odborné vzdělání. Podíl zapsaných 19letých uchazečů do prezenčního studia terciárního vzdělávání byl v roce 2008/09 58,6 %, z toho vysoké školy tvořily přibližně 90 % a vyšší odborné školy 10 %. Uchazeči, kteří maturovali v roce 2008, tvořili celkem 86,3 %.

potravinářství, lesního a vodního hospodářství. Podílí se na tvorbě vzdělávacích programů a spolupracuje s odbornými ústavy. V souladu s usnesením vlády koordinuje environmentální výchovu a zpracovává plán akční plán této výchovy. Vytváří trvalou vzdělávací základnu, kde bylo k 30. 6. 2010 zařazeno 14 VOŠ a 33 SOŠ a SOU pro zemědělství a 11 VŠ a 8 VOŠ a SOŠ pro vodní hospodářství. Zpracovává a vyhodnocuje „Roční vzdělávací plán“.

Územně samosprávné celky (kraje) – Krajské úřady jsou pro odborné školství zřizovateli SOŠ a SOU a dle stanovených normativů rozepisují finanční prostředky školám z objemu tzv. přímých výdajů (platy a jejich příslušenství zaměstnanců škol, zákonem stanovené školní potřeby a pomůcky), které MŠMT rozepisuje ÚSC ze své kapitoly státního rozpočtu. Provozní výdaje škol rozepisuje školám KÚ z rozpočtu ÚSC.

Odborné vzdělávání v rezortu zemědělství

(stav k 1. 9. 2009)	počet škol
Vysokoškolské – bakalářské, magisterské a doktorské studium (VŠ)	4
VOŠ	14
SOŠ a SOU	81
Studijní obory s maturitou	14
Učební obory a výučním listem	42

Vzhledem k racionalizačním a optimalizačním snahám ÚSC dochází k značným změnám v síti škol i v jejich výukové náplni. Je nezbytná každoroční aktualizace škol i oborů.

VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Vyšší odborné školy jsou od roku 1995 běžnou součástí vzdělávacího systému. Vznikaly při středních odborných školách a většinou s nimi dosud tvoří jeden právní subjekt.

Vzdělávací programy vyšších odborných škol mají v denní formě vzdělávání délku 3 roky, zdravotnické

programy 3,5 roku, vždy včetně odborné praxe. Absolventi získávají vyšší odborné vzdělání. V roce 2008/09 se na 184 vyšších odborných školách vzdělávalo 28 027 studentů. V denní formě studovalo 75 % z nich. Průměrný počet studentů denního studia na školu je 119. Obory vyššího odborného vzdělání jsou stanoveny nařízením vlády s vazbou na Klasifikaci kmenových oborů vzdělání. Vzdělávací program pro konkrétní obor si zpracovává každá jednotlivá škola. Vzdělávací program podléhá akreditaci, kterou uděluje MŠMT na základě stanoviska zpracovaného Akreditační komisí pro vyšší odborné vzdělávání. Obsah vzdělávání je uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí studia. Jsou rozděleny na povinné, povinně volitelné a nepovinné. Časové dotace stanoví učební plán. Teoretická příprava se uskutečňuje formou přednášek, seminářů, konzultací, cvičení a exkurzí.

Podstatnou složkou tohoto typu studia je praktická příprava v oboru. Uskutečňuje se formou praktického vyučování ve škole nebo formou odborné praxe na pracovištích fyzických či právnických osob, které mají se školou uzavřenu smlouvu.

Vyšší odborné školy rovněž realizují ve spolupráci s vysokými školami bakalářské programy.

POPLATKY STUDENTŮ A FINANČNÍ POMOC

Vyšší odborné školy mohou vybírat školné. Na veřejných školách je jeho maximální výše stanovena vyhláškou podle finanční náročnosti oboru. Pro většinu oborů činí 3000 Kč, pro obory s nejmenšími nároky je to 2500, pro náročné stanovené obory činí 4000 a 5000 Kč. Školné je splatné ve dvou splátkách.

Studenti:

- mají nárok na bezplatnou zdravotní péči. Za studenty až do věku 26 let platí zdravotní pojištění stát.
- mohou využívat slevy na dopravu. Pro studenty, kteří do školy dojíždějí mimo obec bydliště, je zaveden systém slev na studentském jízdném. Ve věku 15–26 let platí nejvýše 75 % ceny.

- mohou pobírat přídavek na dítě do věku 26 let, pokud příjem rodiny nedosahuje 2,4 násobku životního minima.

Vzdělávání se ukončuje absolutoriem. Klasifikace při absolutoriu je čtyřstupňová. Absolvent získává vyšší odborné vzdělání doložené vysvědčením o absolutoriu a diplomem absolventa vyšší odborné školy s označením diplomovaný specialista (zkratka DiS., uváděná za jménem).

VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Vysoké školy se řídí zákonem o vysokých školách. Činnost vysokých škol dále upravují i jejich vnitřní předpisy, které podléhají registraci Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Zákon člení vysoké školy na dva typy – instituce univerzitní (univerzity), které poskytují všechny typy studijních programů (bakalářský, magisterský a doktorský), a neuniverzitní, které poskytují převážně programy bakalářské a programy doktorské neposkytují vůbec.

Veřejných vysokých škol je 26, většina z nich jsou univerzity, dvě nově vzniklé jsou neuniverzitní. Mohou být zřizovány a zrušovány pouze zákonem. Univerzita obrany a Policejní akademie ČR mají statut státních vysokých škol. Jejich zřizovateli jsou příslušná ministerstva obrany a vnitra.

Soukromé vysoké školy začaly vznikat záhy po účinnosti zákona, jako neuniverzitní vysoké školy. Dvě z nich se po roce 2007 staly univerzitami. Soukromé vysoké školy mohou působit pouze jako právnické osoby sedmáct z nich má statut obecně prospěšné společnosti, a to po schválení MŠMT na základě kladného vyjádření Akreditační komise. K 31. 12. 2008 bylo registrováno 45 soukromých vysokých škol.

Všechny vysoké školy uskutečňují vedle studijních programů i činnosti výzkumné, vývojové, umělecké.

Studijní program podléhá akreditaci. V rámci akreditace se rozhoduje i o oprávnění přiznávat akademické tituly. Studijní obory se člení schváleného číselníku Klasifikace kmenových oborů vzdělání. Na vysokých školách se

uplatňuje přes 150 kmenových studijních oborů. Třídění kmenových oborů odpovídá třídění vědních oborů, např. na humanitní vědy, přírodní vědy, lékařské vědy, pedagogické vědy, matematické vědy, informatiku, technické vědy, ekonomické vědy, zemědělské vědy, umění a architekturu, tělesnou výchovu a sport.

Zákon nepředepisuje délku studia pro žádný konkrétní obor. Na všech univerzitních vysokých školách je zavedeno třístupňové studium (bakalářské, magisterské a doktorské). Standardní vysokoškolské studium může tedy trvat nejméně tři a nejvíce sedm let.

Doktorský studijní program může následovat po ukončení magisterského. Je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost.

Na veřejných a soukromých vysokých školách studovalo v akademickém roce 2008/09 369,6 tisíc studentů.

Podle vysokoškolského zákona je vzdělávání všech státních příslušníků na veřejných vysokých školách bezplatné s výjimkou poplatků:

- za úkony spojené s přijímacím řízením
- za prodlužování studia nad stanovenou dobu
- za studium dalšího programu
- za studium v cizím jazyce.

Základem pro stanovení poplatků je 5 % z průměrné částky připadající na jednoho studenta z celkových neinvestičních výdajů poskytnutých ministerstvem ze státního rozpočtu veřejným vysokým školám v kalendářním roce.

ZEMĚDĚLSKÉ VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ

Již v r. 1776 byly zavedeny na Filozofické fakultě pražské univerzity přednášky o hospodářských naukách. V r. 1812 na základě dvorského dekretu ze 17. prosince došlo k přičlenění stolice hospodářství k polytechnice. Zemědělské školy s českým vyučovacím jazykem začaly vznikat až po roce 1850 jako důsledek zrušení poddanství roku 1848.

Soukromé vysoké školy si stanoví poplatky svým vnitřním předpisem. Školné požadované soukromou vysokou školou není zákonem limitováno.

Stravování v menzách je poskytováno za dotované ceny. Dotaci na ubytování od roku 2005/06 rozděljuje vysoká škola formou stipendia na ubytování přímo studentům podle pravidel stanovených ministerstvem a upřesněných vnitřním předpisem.

Studenti mohou získat prospěchové, sociální zákonem přesně vymezené v případě tíživé sociální situace studenta nebo jiné stipendium podle stipendijního řádu příslušné školy.

Studium v bakalářském programu se ukončuje státní závěrečnou zkouškou. Absolventům se uděluje titul bakalář (Bc.)

Studium v magisterském programu se ukončuje státní závěrečnou zkouškou. Absolventi získávají titul magistr (Mgr.), inženýr (Ing.), inženýr architekt (Ing. arch.). Studenti lékařství a veterinárního lékařství a hygieny, ukončují studium státní rigorózní zkouškou a získávají titul doktor medicíny (MUDr.), zubní lékař (MDDr.) a doktor veterinární medicíny (MVDr.). Studium v doktorském programu se ukončuje státní doktorskou zkouškou s titulem Ph.D.

V roce 2007/08 absolvovalo na veřejných vysokých školách 63,7 tisíc studentů.

Na vysokých školách bylo v roce 2008 zaměstnáno 16976,6 akademických pracovníků (přepočteno na plné úvazky). Profesoři s docenty tvořili 31 %.

„Vyšší hospodářská a hospodářsko-průmyslová škola zemská v Táboře“, založená roku 1866, patří k nejstarším školám svého druhu v Čechách a **„Královská česká akademie hospodářská“**, která vznikla r. 1900 v Táboře usnesením českého sněmu se stala počátkem zemědělského vysokého školství. Tábořská škola byla od roku 1900 až do roku 1906 kdy byl dekretem císaře Františka Josefa

z 26. října založen zemědělský odbor ČVUT dokonce jedinou českou zemědělskou vysokou školou. Výuka byla čtyřletá a zřízení tohoto odboru znamenalo naplnění snah o vytvoření české vysoké zemědělské školy.

VYSOKÉ ŠKOLY ZEMĚDĚLSKÉ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Česká zemědělská univerzita v Praze je veřejnou vysokou školou. Od 1. ledna 1995 byla VŠZ na základě zákona 192/1994 Sb. změněna na Českou zemědělskou univerzitu v Praze.

Dosavadní zemědělský odbor ČVUT byl přeměněn v r. 1919 na Vysokou školu zemědělského a lesního inženýrství Českého vysokého učení technického. Dne 8. července 1952 byla vládním nařízením zřízena samostatná Vysoká škola zemědělská v Praze. Lesnická fakulta v letech 1952–1959 byla součástí ČVUT a po přechodném období byla zařazena do správy VŠZ. Od r. 1952 bylo studium na škole pětileté, nový vysokoškolský zákon 39/1980 Sb. změnil délku studia na čtyřletou. Od r. 1990 je inženýrské studium opět pětileté a od r. 1993 bylo zavedeno i tříleté bakalářské studium. Od r. 1998, v souladu se zákonem 111/1998 Sb. je zaváděno na všech fakultách dvoustupňové studium.

Roku 1990 se Lesnická fakulta stala součástí univerzity. V první polovině šedesátých let se celá pražská VŠZ přestěhovala do nově budovaného areálu v Suchdole u Prahy.

Rok 2009:

studenti přijatí ke studiu	6695
absolventi	4704

Mendelova univerzita v Brně je nejstarším vysokým zemědělským a lesnickým učení v českých zemích. Byla zřízena v roce 1919 zákonem č. 460/1919 Sb. jako Vysoká škola zemědělská v Brně a jako taková existovala až do roku 1994. Jejím vznikem bylo zřízeno vysoké zemědělské učení na Moravě. Za dobu svého trvání prošla řadou změn a připravila pro hospodářskou praxi tisíce odborníků.

Mendelovu univerzitu v Brně (MENDELU) tvoří pět fakult a jeden vysokoškolský ústav. Počet studujících na univerzitě v současné době dosahuje čísla 10 654 studentů.

1951 – Vysoká škola zemědělská v Brně přejmenována na Vysokou školu zemědělskou a lesnickou v Brně. Po reorganizaci v roce 1952 navrácen původní název.

1956 – Vysoké školy zemědělské převedeny z pravomoci Ministerstva zemědělství zpět do kompetence Ministerstva školství.

1969 – Obnovena samostatná Vysoká škola veterinární v Brně. Veterinární fakulta a její Školní statek Nový Dvůr vyčleněny ze svazku VŠZ.

1985 – Zřízena Zahradnická fakulta VŠZ se sídlem v Lednici se dvěma obory: Zahradnictví, Sadovnictví a krajinářství.

1995 – Změna názvu na Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně.

Rok 2009:

studenti přijatí ke studiu	3665
absolventi	2535

Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity byla založena roku 1960. V roce 1991 stála, jako jedna ze dvou zakládajících fakult, u zrodu Jihočeské univerzity.

Kromě tradičních zemědělských oborů je současná Zemědělská fakulta zaměřena též na aplikované přírodní vědy – agroekologii, kvalitu potravinových surovin, biologii zájmových organismů a další.

Od svého vzniku do současnosti vychovala Zemědělská fakulta JU v Českých Budějovicích tisíce úspěšných odborníků pro výrobní praxi, služby, řídicí sféru i výzkum.

Rok 2009:

studenti přijatí ke studiu	5160
absolventi	2458

NÁSTROJE PODPORY ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

- Posílit význam kariérového poradenství na 2. stupni základní školy, a to zejména zapojením co největšího počtu zaměstnavatelů do procesu volby vzdělávací dráhy žáka.

- Nadále usilovat o změny v myšlení zaměstnavatelů a jejich širší zapojení do propagace řemesel na základních školách, do posílení prestiže odborného vzdělávání a současně do zlepšování péče o absolventy odborného vzdělávání a o zlepšení jejich pracovních a mzdových podmínek.
- Podporovat aktivity zaměstnavatelů ve vzdělávání učitelů odborných předmětů.
- Získávat pomoc zaměstnavatelů při modernizaci a vybavenosti odborných učeben a dílen ve školách a tím atraktivnit vyučované obory a současně se efektivně prezentovat žákům škol.
- Umožnit maturantům nový vstup do oborů vzdělání s maturitní zkouškou a výučním listem otevíráním zkráceného studia.
- Směřovat uvolněné prostorové i personální kapacity středních škol do oblasti rozvoje vzdělávání dospělých a postupně realizovat proměnu stávajících středních škol na centra celoživotního vzdělávání s propojením na počáteční vzdělávání a na zaměstnavatele; při rozvoji celoživotního vzdělávání maximálně využívat prostředků EU.

Usilovat o přímou finanční podporu podnikatelského sektoru i kraje žákům těchto oborů středního odborného vzdělání, u nichž panuje dlouhodobý nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce a které jsou ohroženy úplným zmizením z pracovního trhu.

K nejvýznamnějším aktivitám podporujícím zvýšení zájmu o vzdělávání v technických oborech patří iniciativa Moravskoslezského kraje „ForTech“, kterou realizuje Agentura pro regionální rozvoj, a. s. Hlavním cílem iniciativy je vzbudit vyšší zájem žáků základních a středních škol, výchovných poradců, pedagogů a rodičů o vzdělávání na školách zajišťujících odborné vzdělání (pro uplatnění v profesích požadovaných průmyslovými podniky).

Spolupráce učitelů a zaměstnavatelů v kraji probíhá v různých formách. Od společných jednání, kulatých stolů, workshopů až po společné projekty financované ze strukturálních fondů.

ŘEŠENÍ PROPADU NASTUPUJÍCÍCH ŽÁKŮ

Je žádoucí, aby zejména střední školy propojily počáteční a další vzdělávání a aby se školy co nejvíce využívaly pro další vzdělávání. Důvodem jsou uvolňující se kapacity škol v důsledku demografického vývoje, tento prostorový, materiální a personální potenciál škol lze velmi dobře a smysluplně využít k realizaci dalšího vzdělávání a rozvoji aktivit škol v této oblasti.

Existence zákona o dalším vzdělávání je příležitostí pro školy stát se autorizovanými osobami, což znamená, že školy, kterým bude autorizace udělena, budou moci ověřovat ty dílčí kvalifikace, které jsou obsahově součástí jimi vyučovaných oborů vzdělání. Z kvalifikací dílčích bude možné poskládat některé úplné kvalifikace. Škole přitom zůstává výlučné postavení při uznávání úplných kvalifikací, tedy kvalifikací spojených se získáním stupně vzdělání. Školám se tak otevírá příležitost realizovat kromě dosavadního dalšího vzdělávání i nově kurzy zaměřené na dosažení dílčích kvalifikací.

PRO ZPRACOVÁNÍ SHORA UVEDENÝCH SKUTEČNOSTÍ BYLY POUŽITY INFORMACE ZVEŘEJNĚNÉ NA DÁLE UVEDENÝCH INTERNETOVÝCH STRÁNKÁCH:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Národní ústav odborného vzdělávání

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání CERMAT

Ústav pro informace ve vzdělávání

Školský vzdělávací a informační portál

Centrum pro studium vysokého školství

Český statistický úřad

Portál veřejné správy České republiky

Internetové stránky VŠ

Příloha: 1

SCHÉMA VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU ČR V ROCE 2009

Příloha: 2

SCHÉMA VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU ČR DO ROKU 2009

Příloha: 3

PODÍL ŽÁKŮ PŘIJATÝCH KE STUDIU NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH VE ŠK. R. 2007/2008

Příloha: 4

**KVALIFIKOVANÍ DĚLNÍCI, VÝROBCI A OPRAVÁŘI, OBSLUHA PRŮMYSLOVÝCH STROJŮ,
MONTÁŽNÍ DĚLNÍCI – PODÍLY V ZEMÍCH EU**

Příloha: 5

PROCENTNÍ ZMĚNA POČTU 15LETÝCH V KRAJÍCH A CELKEM ČR

Příloha: 6

VÝVOJ POČTU 15 LETÝCH OSOB V ČR, OBDOBÍ LET 2000–2020 (STAVY ČSÚ VYKAZOVANÉ K 31. 12. DANÉHO ROKU)

Příloha: 7

VÝVOJ POČTU 15LETÝCH OSOB V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH, OBDOBÍ LET 2008–2011

Příloha: 8

VÝVOJ POČTU 15LETÝCH OSOB V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH, OBDOBÍ LET 2011–2015

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz